

Remissyttrande över DS 2020:25 – Gränsöverskridande tillgång till radio- och tv-program

Sveriges Television (SVT) har beretts möjlighet inkomma med remissvar på rubricerad promemoria och får härmed lämna följande synpunkter.

En ny ursprungslandsprincip för radio- och tv-företags tillgängliggörande av vissa program i playtjänster

Vilken användning omfattas?

SVT ser i grunden en ursprungslandsprincip för nyttjande av verk och närstående rättigheter i playtjänster som något positivt och eftersträvansvärt. Såsom ursprungslandsprincipen utformats i direktiv (EU) 2019/789 (nedan kallat direktivet) kommer den emellertid att få begränsad praktisk funktion för radio- och tv-företagens tillgängliggöranden.

Rättigheter i television kan nyttjas med stöd av antingen avtal, avtalslicens/tvångslicens eller undantag och friutrymmen i upphovsrätten. När avtal sluts med rättighetshavare om nyttjanderätt anges normalt om nyttjandet är begränsat till visst territorium. Om nyttjandet inte begränsas till territorium kan publicering ske på sådant sätt att mottagande kan ske i alla länder (utan s.k. geoblockering), med stöd av upplåtelsen i avtalet. Det står avtalsparterna alltså redan idag fritt att överenskomma om upplåtelsens omfattning till såväl form som territorium. Detta kommer inte att påverkas av en ursprungslandsprincip. För avtal som har avtalslicensverkan kommer ursprungslandsprincipen dock leda till en större rättssäkerhet för tv-företag såvitt avser gränsöverskridande nyttjanden av icke-medlemmars verk. Detsamma gäller eventuella tvister kring upplåtna rättigheter.

När ett nyttjande av rättigheter sker med stöd av inskränkningar i upphovsrätten är situationen idag mer komplex, i dessa fall gäller idag lagen i varje land där produktionen kan mottas.

En ursprungslandsprincip som träffar nyttjanden som sker med stöd av inskränkningar i ensamrätten är därför av mycket stort värde för tv-företagen, då det vid sådana nyttjanden saknas just en avtalsrelation med rättighetshavaren där villkoren för nyttjandet kan regleras. Det finns idag en stor osäkerhet vid nyttjanden med stöd av inskränkningar i upphovsrättslagen som t.ex. citat eller dagshändelseundantag, med

avseende på hur nyttjandet skulle bedömas i länder utanför Sverige. Väl bekant är att olika EU-länder har implementerat de inskränkingsmöjligheter som ges i infocodirektivet på olika sätt vilket innebär att vissa nyttjanden kan vara tillåtna i en del EU-länder men otillåtna i andra.

SVT delar inte promemorians slutsats, att nyttjanden med stöd av inskränkningar i ensamrätten inte skulle kunna anses vara syften som rör *utövande* av upphovsrätt ("for the purpose of exercising of copyright" i direktivets engelska språkversion). Syftet med direktivet är att underlätta gränsöverskridande tillgång till radio- och tv-program. Av skäl 7 framgår att syftet är att underlätta det gränsöverskridande tillhandahållandet av anknutna onlinetjänster genom att anpassa den rättsliga ramen för utövande av upphovsrätt och närstående rättigheter *av relevans för sådan verksamhet*.

Då just nyttjandet, eller utövandet av, rättigheter med stöd av inskränkningar i ensamrätten, normalt är ett problem vid gränsöverskridande tillgängliggöranden, framstår det som ändamålsstridigt att direktivets regleringar inte skulle träffa dessa nyttjanden. Avseende just dessa nyttjanden är en ursprungslandsprincip som mest relevant.

Vilka program och tjänster omfattas?

Enligt definitionen av anknuten onlinetjänst (artikel 2.1) är ett kriterium att program tillhandahålls samtidigt med företagets utsändning eller under en fastställd tidsperiod efter den. SVT tillgängliggör idag normalt alla program som inte direktsänds kl. 02:00 på natten innan publiceringsdagen. SVT tolkar skäl 8 i direktivet så att denna form av förhandsvisning utgör sådant extramaterial som avses i skäl 8.

Programmen tillgängliggörs sedan normalt på begäran under olika långa tidsperioder (s.k. liggtider), i dagsläget allt från sju dagar upp till två år, beroende på typ av produktion och hur rättighetsbilden ser ut för den enskilda produktionen. Tidsperioden är normalt fastställd i förväg. Tendensen för de flesta play- och onlinetjänster som tillgängliggör audiovisuella produktioner är att allt längre liggtider tillämpas. Tillgång till program under längre tidsperioder är också en förväntan publiken numera har. Det blir därtill allt vanligare med webb-unika publiceringar som inte är kopplade till någon utsändning. Definitionen av anknuten onlinetjänst är därför tyvärr daterad redan innan den införts.

I det svenska lagförslaget används begreppet "*begränsad tid*" istället för "*fastställd tidsperiod*" som används i direktivet. SVT vill lyfta denna skillnad och särskilt peka på vikten av att användningen av ordet "*begränsad tid*" inte får vara avsett att implicera ett kortare tidsspänn än vad "*fastställd tidsperiod*" skulle innebära, just mot bakgrund av att liggtiderna tenderar att bli allt längre; en utveckling som omfamnas av såväl branschen som publiken. Möjligen skulle ordet "*avgränsad tidsperiod*" bättre spegla syftet, dvs. tidsperioden måste ha ett slutdatum, men den kan i och för sig vara lång.

Vidaresändning av radio och tv

SVT tillstyrker promemorians förslag och vill samtidigt understryka vikten av att säkra framtida fungerande och teknikneutrala klareringssystem för vidaresändning, som är hållbara över tid.

Utgångspunkten för SVT:s distribution är att det samlade utbudet i kanaler och tjänster ska vara så tillgängligt som möjligt. SVT:s ambition är därför att utbudet ska tillhandahållas på de distributionsplattformar som den svenska publiken väljer att använda.

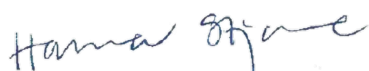
SVT är till för alla i Sverige och SVT strävar efter ett så brett genomslag och så enkel tillgång till SVT som möjligt. Att SVT når ut brett är också en grundbult bland annat för att SVT ska kunna bibehålla sin funktion som ett samhällsviktigt demokratiskt verktyg i Sverige och kunna fullgöra sitt beredskapsuppdrag att nå ut till allmänheten med viktig samhällsinformation.

Alla SVT-kanaler sänds för fri mottagning via det digitala marknätet, som täcker 99,8 % av den fast bosatta befolkningen i landet, men knappt 20% av befolkningen tar emot tv enbart via marknätet. Det enskilt vanligaste sättet att ta emot tv i Sverige är genom kabel-tv, som används av närmare hälften av befolkningen men så mycket som ca en fjärdedel av befolkningen får tv via bredbandsnät (IPTV). Trenden är också att marknätet och satellit minskar i betydelse och fiber ökar. Teknikutvecklingen är snabb och sätten att ta emot tv kan förändras markant under en tioårsperiod. Att lagstiftaren säkrar klareringssystem som möjliggör för en distribution av public service som garanterar publiken en fortsatt bred tillgång till SVT:s innehåll är därför av yttersta vikt.

SVT vill slutligen framhålla vikten av det klagande som görs i promemorian; att det är fråga om vidaresändning oavsett om den som vidaresänder fångar upp själva utsändningen eller om denne erhåller andra programbärande signaler som inte är tillgängliga för allmänheten från radio- eller tv-företaget, så länge radio- eller tv-företaget också sänder samma innehåll till allmänheten. Det är påkallat att detta tydliggörs i kommande förarbeten.

Stockholm den 18 januari 2021

SVERIGES TELEVISION AB

Hanna Stjärne
Verkställande direktör